

494/2/2026/VIII

Alkotóművészeti Koordinációs Iroda
Cím: 1055 Budapest, Honvéd u. 13-15. Levélcím: 1463 Budapest, Pf.: 1036.
<http://alkotomuveszet.com>

Előadó: Szalai Szonja
Ügyiratszám: 15/2026

Az 1991. évi XX. törvény 109. §. (1., 2.) bekezdése alapján készült

S Z A K V É L E M É N Y

Kiss László szobrászművész által készített

Mécs Károly domborműről

A szakvélemény Markovits László felkérésére és költségvállalásával készült.

Mécs Károly (Budapest 1936. január 10. – Budapest 2025. február 26.) A Nemzet Művésze címmel kitüntetett, kétszeres Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész és rendező. A család idén egy őt ábrázoló domborművet szeretne elhelyezni a Fillér utcai társasház homlokzatán, ahol Mécs élt. A kezdeményezést a ház lakói is támogatják. A megrendelő, Markovits László az öntés előtt álló viaszmodellre kért szakmai bírálatot az Alkotóművészeti Koordinációs Irodától.

A domborművet a család közbejárására, Kiss László szobrászművész készíti. Mécs Károlyt, Baradlay Richárdként jeleníti meg rajta, kit Mécs, Jókai Mór – *A kőszívű ember fiai* című regényének 1965-ben készült filmváltozatában alakított. Erre utal a büsztrészen látható kabát díszítése, valamint a fölötte megjelenő „Nyergelj, fordulj!” idézet. Ezáltal a portré inkább Mécs filmművészetben betöltött szerepére koncentrálnak, nem pedig az életrajzi adatokat hangsúlyozza. Az alkotás így is tájékoztató jellegű, hiszen Mécs Károly kulturális örökségét helyezi előtérbe.

Az alkotás 30x40-es bronz dombormű, melyet a tervek szerint a Fillér utcai lakóház homlokzatán helyeznének el a zászlórúd alatti részen. Külön márvány-, vagy kőtábla, melyre magyarázó szöveg és életrajzi adatok kerülnének, nem szerepel a tervben, az évszámok és a név a bronz dombormű terében kaptak helyet.

Az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda által összehívott szakértői bizottság 2026.07.16-án megtekintette és véleményezte a 1:1 méretarányú viaszmodellt a Budapesten megtartott ülésen (1024 Budapest, Fillér utca 16.).

A portré karakteres, jól felismerhető, szerkezetileg rendben van. A tekintet kellemes, a szemzugokat illetően némi finomhangolás javasolt. A mellkas kialakítása viszont problémás, nem szervesül a nyakrészszel és a fejjel, síkban marad, ettől elhanyagolt, komikus hatást kelt. A ruházat fontos attribútum, hiszen a színművészt szerepben ábrázolja, ezért különös figyelmet szükséges fordítani a kidolgozására. A dombormű alapsíkja nem tiszta, mert az anyag miatt a vékony viasz megcsavarodott. A háttér mintázásában bizonytalanság érzékelhető, nem jól megalapozott.

A feliratok esetében értelmezési nehézségek merülhetnek fel mind külalak, mind tartalom szempontjából. A többi alkotásához hasonlóan, ezen a portrén is a szobrászművész által használt betűtípus jelenik meg, leszámítva a születési és a halálozási évszámot, mely alig kivehető, valamint az elhelyezésük is problémás (túl nagy hely van a két évszám között és a portré tetején található). A jelmondat kérdőjeles, egyrészt, mert lefedi a mellkasi részt, így nehezen olvasható, különösen az l és a j betűk találkozásánál. Másrészt tartalmi szempontból, hiszen csak a film ismeretében szolgál releváns információval. A betűméretek és betűtípusok különbségén túl, a vertikális és horizontális szövegek egy térben történő elhelyezése további problémákat vet fel. Ilyen mennyiségű szöveghez a 30x40 cm-es befoglaló méret sem kedvez. A ruha díszítésére szolgáló sujtások az idézet alatt egy nehezen értelmezhető grafikai elem, így a dombormű alsó traktusa zavaros.

Szakértőink számára nem állt rendelkezésre grafikai terv, az alkotó szándéka szerint a dombormű így teljes egész. Kiegészítésként javasoljuk, hogy a bronz dombormű egy kő- vagy márványtábla alapba kerüljön besüllyesztésre, melyen a feliratok vésve jelennének meg. Így a portré tere nem lesz túlterhelt, a szövegek olvashatóbbá válnak, a mű pedig egységben marad. Érdemes megfontolni rövid, magyarázó szöveg elhelyezését, a már meglévő életrajzi adatok és az idézet mellett, mely indokolja az emléktábla köztérre történő kihelyezését. Az elhelyezést illetően, a zászlórúd alatti rész helyett, szakértőink a félköríves kisebb ablak, valamint a szögletes, rácsos ablak közötti üres falfelületet javasolják.

Az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda – a szakértői vélemények alapján – a bemutatott 1:1-es léptékű modellt, csak a javasolt változtatások figyelembevételével fogadja el. A bemutatott modellt jelenlegi formájában elfogadásra és kivitelezésre nem javasolja.

Szakértők voltak: Kovách Gergely szobrászművész, Szanyi Péter szobrászművész, az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda részéről Schneller János alkotóművészeti koordinációs irodavezető és Szalai Szonja kulturális menedzser.

Az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda a szakvéleményért a szerződés szerinti bírálati díjat számolja fel.

A szakvéleményt készítette: Szalai Szonja kulturális menedzser.

Budapest, 2026.08.03.

Alkotóművészeti Koordinációs Iroda
1055 Budapest, Honvéd u. 13-15.
Postai levélcím: 1463 Budapest, Pf.: 1036

Schneller János
alkotóművészeti koordinációs irodavezető

Kapják:

- Markovits László
- Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum
- Irattár

cím: 1125 Budapest, Lóránt út 22. 2/1

e-mail: l.markovits@vasassc.hu

cím: 1036 Budapest, Komor Marcell utca 1.